

Bildkonstens och formområdets infrastruktur i Skåne 2015-2019

Region Skånes kulturnämnd
PM, 2019-12-05, dnr 1900611

Jaana Järretorp och Kamilla Rydahl, utvecklare bild och form

Bakgrund	4
Regional kulturplan för Skåne 2013-2015.....	5
Regional kulturplan för Skåne 2016-2020.....	5
Ändring av förordningen i Kultursamverkansmodellen 2018	5
Mottagare av verksamhetsbidrag.....	6
2019 har följande verksamheter regionalt verksamhetsbidrag	6
Medverkans- och utställningsersättning (MU-avtalet).....	7
Regions Skånes bildkonst- och formkollegium.....	7
Genomförda förstudier/kartläggningar/strategier 2014-2018.....	7
Strategiska insatser i urval	8
Bästa Biennalen!	8
Moderna Museet Malmö.....	8
Region Skånes konstsamling	8
Riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning inom Region Skånes fastighetsbestånd.....	9
Arkitektur, form, design och gestaltad livsmiljö	9
Regionssamverkan Sydsverige – bild och form.....	10
Centrumbildningar och kollektivverkstäder	11
Spets på landsbygd, land och stad.....	12
Nätverk offentlig konst i Skåne	12
Redovisning till statens kulturråd	13
Samspel mellan statliga, regionala och kommunala medel	13
Statliga regionala utvecklingsmedel 2012-2019	13
Utmaningar i ett framtida utvecklingsarbete	14
Referenslista	15
Bilagor	17

Bakgrund

Sedan 2005 har kulturnämnden bedrivit ett strategiskt utvecklingsarbete inom området bildkonst och form i Skåne. *Bildkonstens och formområdets infrastruktur i Skåne 2015-2019* är en uppföljning av *Bildkonstens infrastruktur i Skåne 2005-2014*. Genom dessa PM ges möjlighet att följa utvecklingsarbetet inom området under perioden 2005-2019.

2014 presenterades arbetet med bildkonstens infrastruktur för den dåvarande kulturnämnden genom PM *Bildkonstens infrastruktur i Skåne 2005-2014*, kartor över verksamheterna i Skåne samt en grafisk översikt över de förstudier och kartläggningar som genomförts. Utgångspunkt för utvecklingsarbetet inom området tog ursprungligen avstamp i den regionala *Handlingsplan för bildkonst* från 2005. De strategiska insatsområden som identifierades i handlingsplanen har sedan legat till grund för nämndens och förvaltningens fortsatta satsningar inom bildkonst och form och har präglat insatserna inom ramen för de regionala kulturplanerna: *Regional kulturplan för Skåne 2011-2012*, *Regional kulturplan för Skåne 2013-2015* och *Regional kulturplan för Skåne 2016-2020*.

Det nuvarande utvecklingsarbetet utgår ifrån Region Skånes två kulturpolitiska mål:

- Skåne har ett rikt konst- och kulturliv av hög kvalitet med både bredd och spets
- Alla har möjlighet att delta i Skånes kulturliv och kulturupplevelser

Utvecklingsarbetet har även bäring på de nio kulturpolitiska strategierna: *Stärkt kulturell infrastruktur*, *Förbättrade villkor för konstnärlig skapande*, *Ökad tillgång och tillgänglighet till kulturlivet*, *Ökad samverkan mellan kultur och andra samhällsområden/politikområden*, *Stimulans av det interregionala, internationella och interkulturella samarbetet*, *Stärkt dialog inom kultursektorn*, *Stärkt kunskapsutveckling och forskning*, *Ökad användning av digitaliseringens möjligheter* och *Utvecklad regional samverkan med den idéburna sektorn*.

Sedan 2016 har området utvidgats och inkluderar numera även arkitektur, design, fotografi och gestaltad livsmiljö, samt ett strategiskt utvecklingsarbete inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige.

Syftet med denna översikt är att säkerställa att framtida utvecklingsarbete inom området bygger på tidigare erfarenheter och kunskaper.

Regional kulturplan för Skåne 2013-2015

Regional kulturplan för Skåne 2013-2015 beskrev hela det kulturpolitiska uppdraget i Skåne.

I kulturplanen ville Region Skåne:

- verka för att en samordnande resursplattform för bild- och formkonsten etableras
- förbättra villkoren för konstnärligt skapande genom att verka för att MU-avtalet tillämpas och att 1 % -rekommendationen vid nybyggnation gällande konstnärlig gestaltning tillämpas
- verka för ökad kunskap kring det vidgade designbegreppet
- stärka möten mellan konst, kreativa näringar och näringsliv
- främja internationellt utbyte och samarbete
- stimulera konstnärlig utveckling
- fortsätta utvecklingsarbetet inom det konstpedagogiska fältet
- verka för att öka tillgängligheten till institutionernas och den fria bildkonstens verksamheter
- utveckla samverkan mellan institutioner, den fria bildkonsten och kommunerna i Skåne
- stärka forskningsförankringen i institutionerna, bland annat inom det konstpedagogiska fältet

Regional kulturplan för Skåne 2016-2020

2016 antogs Regional Kulturplan för Skåne 2016-2020 och i samband med detta vidgades det regionala utvecklingsarbetet till att, utöver området bildkonst, även omfatta områdena fotografi, form och design.

Den regionala kulturplanen har en tydlig koppling till den regionala utvecklingsstrategin och planen inrymmer två kulturpolitiska mål samt nio kulturpolitiska strategier. Utvidgat uppdrag. Området omfattar i kulturplanen nu bildkonst, fotografi, form och design. Infrastrukturarbetet är utvidgat till *bildkonst- och formområdets infrastruktur*. Under planperioden har även ett utvecklingsarbete påbörjats inom arkitektur och gestaltad livsmiljö.

Region Skåne vill (ur Regional kulturplan för Skåne)

- stärka Skåne som bildkonst-, fotografi-, form- och designregion
- främja intresset för och tillgången till bildkonst, fotografi, form och design
- stärka villkoren för konstnärligt skapande och förbättra konstnärers arbetsmiljöer inom bildkonst, form och design
- stärka kopplingen mellan design, arkitektur, bildkonst och samhällsutveckling

Ändring av förordningen i Kultursamverkansmodellen 2018

2018 ändrades förordningen i Kultursamverkansmodellen. Området *Konst- och kulturfrämjande verksamhet* ersattes av området *Professionell bild- och formverksamhet*.

Kultursamverkansmodellen omfattar därmed från och med 2018:

8 § Med utgångspunkt i det ändamål som anges i 4 § ska landstinget ansvara för att bidragsgivningen enligt denna förordning främjar en god tillgång för länets invånare till

1. Professionell teater-, dans- och musikverksamhet
2. Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete
3. Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet
- 4. Professionell bild- och formverksamhet**
5. Regional enskild arkivverksamhet
6. Filmkulturell verksamhet
7. Främjande av hemslöjd

Mottagare av verksamhetsbidrag

Fram till 2009 hade sju verksamheter regionalt verksamhetsbidrag: Konstfrämjandet Skåne, Stiftelsen Wanås utställningar, Signal – Center för samtidskonst, Lilith Performance Studio, Malmö konstmuseum, Rooseum och Form/Design Center.

I och med inträdet i kultursamverkansmodellen och ett extra anslag från regionstyrelsen kunde fler verksamheter inom bildkonst- och formområdet erhålla verksamhetsbidrag.

Regionfullmäktige beslutade 2010-12-13 att i Region Skånes budget för 2011 tilldela kulturen 11 miljoner kronor mer än tidigare ”som en följd av den s.k. kulturportföljen som Region Skåne planerar införa under 2011. Portföljen innebär ett utvidgat ansvar för Region Skåne att fördela statliga kulturpengar i Skåne”. Inom ramen för det utökade anslaget från fullmäktige beslutade kulturnämnden 2011-02-21 (Dnr 1002344) samt i sitt yttrande 2010-09-08 över Regionstyrelsens planeringsdirektiv 2011-2013 (Dnr 1000175) att avsätta 500 000 kronor till Form/Design Centers påbörjade utvecklingsarbete och 2 miljoner kronor till bildkonstens infrastruktur vilket inkluderade nya mottagare av verksamhetsbidrag, förstärkningar av vissa verksamhetsbidrag samt öronmärkta medel för vissa förstudier och kartläggningar.

De verksamheter inom bildkonst och form som uppbär verksamhetsbidrag 2019, är alla centrala aktörer i områdets infrastruktur och ekosystem. En viktig effekt av att dessa aktörer nu har regionalt verksamhetsbidrag och därmed kan bedriva en mer långsiktig verksamhet, innebär att området har fått bättre grundförutsättningar och därmed en starkare infrastruktur. Verksamheterna har olika fokus och stärker sammantaget villkoren för konstnärligt skapande (t ex centrumbildningar och kollektivverkstäder), möjliggör för fler skåningar att ta del av professionell konst (t ex konstnärsdrivna utställningsarrangörer som Östra Skånes Konstnärsgille/ Tjörnedala konsthall och Skånes konstförening) och stärker barn och ungas möjligheter i hela Skåne, att på fritiden möta professionell konst och själv skapa konst tillsammans med professionella konstnärer (Bästa Biennalen).

2019 HAR FÖLJANDE VERKSAMHETER REGIONALT VERKSAMHETS BIDRAG

Bästa Biennalen, Form/Design Center, Ifö Center Bromölla, Keramiskt, Center Höganäs,

Kivik Art Centre, Konstfrämjandet Skåne, Konstitutet, Konsthantverkscentrum Syd, Konstnärernas Kollektivverkstad Monumental Malmö, Konstnärernas Kollektivverkstad Grafik Malmö, Konstnärernas Kollektivverkstad Textiltryck Malmö, Konstnärscentrum Syd, Landskrona Foto, Lilith Performance Studio, Malmö Konstmuseum, Mediaverkstaden Skåne, Moderna Museet Malmö, Signal - Center för samtidskonst, Skånes konstförening, Wanås Konst, Ystads konstmuseum och Östra Skånes Konstnärsgroup/Tjörnedala konsthall.

Keramiskt center Höganäs uppbar sedan 2018 verksamhetsbidrag från kulturnämnden. Keramiskt center Höganäs hade innan dess erhållit ett engångsbelopp direkt från regionstyrelsen.

Medverkans- och utställningsersättning (MU-avtalet)

För mottagare av verksamhetsbidrag gäller som en förutsättning för bidraget att verksamheten tillämpar goda villkor för sina anställda och uppdragstagare. Det innebär att kollektivavtal eller motsvarande villkor för branscherna ska gälla. Utställare med verksamhetsbidrag ska tillämpa MU-avtal (avtal om medverkans- och utställningsersättning). Uppföljning sker i samband med återrapporteringen av verksamhetsbidragen.

Regions Skånes bildkonst- och formkollegium

Bildkonst- och formkollegiet består av representanter från verksamheter inom bildkonst och form som får verksamhetsbidrag eller bidrag för pågående utvecklingsprojekt från Region Skåne.

Syftet med kollegiet är dels samverkan och kunskapsutbyte mellan verksamheterna, dels en möjlighet för dialog och samråd mellan verksamheterna och Region Skånes kulturförvaltning. Tillsammans representerar verksamheterna Skånes bildkonst- och formfält. Bildkonst- och formkollegiet träffas vid två tillfällen per år med kulturförvaltningen som sammankallande.

Genomförda förstudier/kartläggningar/strategier 2014-2018

- *Förstudie SPOK Skånsk Produktion och konsumtion*, Jenny Nordberg (2014)
- *Konstens att samverka. En granskning av Moderna Museet Malmö*, Kontigo AB (2015)
- *Förstudie Ifö Center*, Bromölla kommun (2016)
- *Avtal avseende drift av museiverksamheten på Moderna Museet 2017-2024*, Region Skåne, Malmö stad och staten genom Moderna Museet (2016)
- *X-sites, Skåniskt kapitel*, Ängelholms kommun (2016)
- *Riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning inom Region Skånes fastighetsbestånd* (2016)
- *Rapport: Genomlysning av centrumbildningarna i Region Skåne*, Institutet för kvalitetsindikatorer AB (2017)

- *Rapport: Nulägesbeskrivning av fyra kollektivverkstäder*, Institutet för kvalitetsindikatorer AB (2017)
- *Kommunalt nätverk offentlig konst*, Kristianstad kommun, Höörs kommun, Landskrona stad (2018)
- *Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö – arkitektur, form och design* (2018)

Strategiska insatser i urval

Enligt verksamhetsplan och budget under perioden 2015-2019.

BÄSTA BIENNALEN!

Mot bakgrund av förstudierna *Konstens vecka – barn och unga* (2012) och *Skånskt nätverk för konstpedagogik* (2012) påbörjades ett pilotprojekt som syftade till att pröva hur en konstfestival för barn och unga kunde se ut. Pilotprojektet formulerades av bild- och formutvecklarna tillsammans med den initiala projektägaren Moderna Museet Malmö. Den första festivalen genomfördes under 2013, under namnet *Barnens Bästa Biennal*. Beslut togs att utveckla festivalen mot en långsiktigt hållbar organisation. *Bästa Biennalen* är sedan 2015 en särskild satsning för att stärka möjligheten för barn och unga att möta professionell bildkonst och form i hela Skåne samt att skapa nya möjligheter för konstnärer att arbeta med barn och unga. *Bästa Biennalen* finansieras av såväl statliga som regionala och kommunala medel, samt genom egenfinansiering av deltagande organisationer.

2016 flyttades huvudmannaskapet för *Bästa Biennalen* från Moderna Museet Malmö till Ystads kommun och är numera en egen verksamhet inom Ystads konstmuseum. Sedan 2018 uppbär Ystads konstmuseum statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen för drift av *Bästa Biennalen*. I villkoren för Ystads konstmuseums verksamhetsbidrag från och med 2018, står därmed att museet ska ha ett *särskilt ansvar för att driva och utveckla Bästa Biennalen, en konstfestival för barn, unga och andra nyfikna, med ett regionalt, nationellt och internationellt fokus*.

MODERNA MUSEET MALMÖ

2016 tecknades ett nytt avtal, avseende drift av museiverksamheten på Moderna Museet Malmö, mellan Region Skåne, Malmö stad och staten genom Moderna Museet. Avtalet ersätter det första avtalet från 2009 som tecknades i samband med att Moderna Museet etablerade en verksamhet i Skåne/Malmö och som öppnade för publik den 26 december 2009. Det nya avtalet gäller under perioden 2017-2024.

REGION SKÅNES KONSTSAMLING

Region Skånes konstsamling består av 33 335 verk (2019). Konstverken är utplacerade i de lokaler som Region Skåne förvaltar och bedriver verksamhet i. Konstverken finns registrerade i en konstdatabas. Den praktiska hanteringen av samlingen sköts av servicenämnden på uppdrag av kulturnämnden. Riktlinjer för inköp av konst har utarbetats av kulturnämnden

tillsammans med servicenämnden och antagits av regionstyrelsen. Arbetet med underhåll, katalogisering, inventering samt tillgängliggörande av konstsamlingen har förstärkts och är från och med 2016 ett långsiktigt arbete med särskilda satsningar från kulturnämnden. Drift av konstsamlingen ingår i kulturförvaltningens budget.

RIKTLINJER FÖR FAST KONSTNÄRLIG GESTALTNING INOM REGION SKÅNES FASTIGHETSBESTÅND

2016 antogs *Riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning inom Region Skånes fastighetsbestånd*, gemensamt av kulturnämnden och servicenämnden. De nya riktlinjerna ersatte *Konstnärlig utsmyckning* (KU/050061) från 2015. Syftet var att beskriva mål och strategi med fast konstnärlig gestaltning samt utgöra underlag för uppdragsbeskrivning och genomförandet av fast konstnärlig gestaltning i framtida byggnader och Region Skånes befintliga fastighetsbestånd.

Den fasta konstnärliga gestaltningen är en del av Region Skånes ambition att skapa attraktiva och välkomnande arbets- och vårdmiljöer. Region Skånes arbete med fast konstnärlig gestaltning tar avstamp i Region Skånes värderingar: att vara välkomnande, att vara drivande samt att visa omtanke och respekt. Inom Region Skåne har Regionservice ansvar för inköp och upphandling av fast konstnärlig gestaltning vid om- och nybyggnation av Region Skånes fastigheter. Region Skåne tillämpar en dialog- och behovsmodell för att identifiera och fastställa storleken på bygginvesteringskostnaden för fast konstnärlig gestaltning i ett byggprojekt.

ARKITEKTUR, FORM, DESIGN OCH GESTALTAD LIVSMILJÖ

2014 beslutade dåvarande regering att ta fram en ny politik för arkitektur-, form- och designområdet. Christer Larsson, Malmö Stads dåvarande stadsbyggnadsdirektör, utsågs som utredare. Utredningen presenterades hösten 2015 och hade titeln *Gestaltad livsmiljö – En ny politik för arkitektur, form och design*. 2018 presenterades propositionen *Politik för gestaltad livsmiljö* och samma år fattade riksdagen beslut om den nya politiken, efter tvärpolitisk beredning i kulturutskottet och civilutskottet.

Den nya politiken kan beskrivas kortfattat så här:

- Politiken kräver en förmåga att anlägga tvärspektoriella perspektiv och en helhetssyn där arkitektur, form och design ses som ett sammanhållet område som påverkar och påverkas av flera andra politikområden.
- Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Parallellt med den nationella nivån har Region Skåne under åren 2015-2019 arbetat med gestaltad livsmiljö på flera sätt. Exempelvis inleddes 2017 ett samarbete med Arkitektskolan vid Lunds universitet, något som 2018 resulterade i en gemensamt finansierad lektorstjänst med inriktning på hållbara livsmiljöer under en treårsperiod.

Region Skåne har tillsammans med Malmö stad skapat förutsättningar för att Form/Design Center i Malmö ska vara en nod för Skåne och södra Sverige inom området samt en resurs för branscher, kommuner och allmänheten. I regeringens budgetproposition 2017 pekades Form/Design Center ut som mötesplats för arkitektur, design och konsthantverk i södra Sverige och en nationell nod för gestaltad livsmiljö. För detta uppdrag erhåller Form/Design Center 2018-2020 särskilda statliga medel.

2018 antogs *Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö - arkitektur, form och design*, gemensamt av kulturnämnden och regionala utvecklingsnämnden. Strategin är en översättning av den nationella politiken, *Politik för gestaltad livsmiljö*, i en regional kontext. Strategin fokuserar på vad arkitektur, form och design gör, det vill säga hur dessa områden på olika sätt formar samhället. Genom strategin synliggörs Region Skånes ansvar och möjligheter till samverkan och är ett stöd gällande prioriteringar och insatser. Region Skåne kan med detta skapa legitimitet, relevans, samla aktörer och driva ett strategiskt utvecklingsarbete.

Fyra strategiska insatsområden pekas ut i strategin:

- Gestaltad livsmiljö ska genomsyra Region Skånes verksamheter.
- Öka kunskapen om gestaltad livsmiljö och dess betydelse för samhällsutvecklingen.
- Öka samverkan med offentlig sektor, näringsliv, idéburen sektor samt akademi.
- Öka möjligheterna att genomföra och finansiera insatser som utvecklar området gestaltad livsmiljö.

SPOK (Samtida produktion och konsumtion) är en digital plattform som syftar till att samla och sprida kunskap om lokala tillverkningsmöjligheter, från slöjd till industri. SPOK är grundat och utvecklat av designern Jenny Nordberg. Utvecklandet av SPOK har genomförts med stöd av Region Skåne, Malmö Stad och Länsstyrelsen Skåne. Sedan 2018 drivs SPOK med Form/Design Center som huvudman. 2019 har Tillväxtverket, i enlighet med regeringens ambition att stärka förutsättningarna för industrialisering och tillverkning i Sverige, beviljat SPOK medel för att expandera till hela landet. SPOK har hittills haft Skåne som utgångspunkt, under 2020 utökas SPOK:s digitala plattform till hela Sverige.

REGIONSSAMVERKAN SYDSVERIGE – BILD OCH FORM

Regionsamverkan Sydsverige är ett samarbetsorgan för Sveriges sex sydligaste regioner; Region Blekinge, Region Halland, Region Skåne, Region Jönköpings län, Region Kalmar län och Region Kronoberg. Sedan 2018 är bildkonst- och form ett prioriterat utvecklingsområde. Arbetsgruppen, som består av regionala bild- och formutvecklare, har en strategisk funktion och ett kulturpolitiskt uppdrag och arbetar enligt beslutad handlingsplan, med fokus på bildkonst- och formområdets infrastruktur och ekosystem i hela Sydsverige. Regionsamverkan Sydsverige är en del av kulturnämndens verksamhet och finansieras dels genom respektive regions insatser, dels genom externa projektmedel från Statens kulturråd (2018-2019).

Särskilda utvecklingsområden är:

- *Växelverkan mellan stad och landsbygd*

Genom att utveckla långsiktiga relationer med konstaktörer, stora som små, oavsett ekonomiska och institutionella förutsättningar, skapas ett dynamiskt och hållbart produktivt ekosystem för bildkonst- och form.

- *Kunskapsuppbyggnad och kunskapsutbyte*

Genom kunskapsfördjupande insatser för konstnärer, konstaktörer, politiker, tjänstepersoner, konstpublik, studenter och civilsamhället, skapas förutsättningar för en gynnsam växelverkan och en gemensam helhetssyn.

- *Internationella nätverk*

Genom att stärka och koppla samman internationella och lokala nätverk för konstaktörer framhävs Sydsverige som en del av den globala konstscenen.

Prioriterade insatser är att

- stimulera och utveckla residensprogram
- samagera i Sydsverige genom aktiviteter och satsningar, utveckla gemensamma metoder för strategiskt utvecklingsarbete inom bild och form
- synliggöra och utveckla konstnärliga produktionsplattformar
- skapa arenor för konstkritik i Sydsverige

CENTRUMBILDNINGAR OCH KOLLEKTIVVERKSTÄDER

I utvecklingsarbetet med infrastrukturen ingår att fortsatt stärka villkoren för konstnärlig produktion inom bildkonst, form och design. Kulturnämnden genomför flera olika insatser med detta fokus. Kollektivverkstäder och olika former av centrumbildningar är centrala resurser. En stark infrastruktur innebär för Region Skåne också att konstnärer har möjligheter att arbeta och verka i hela Skåne. I Skåne finns sex kollektivverkstäder som verkar med kommunalt, regionalt och statligt stöd.

För att på sikt hitta modeller som kan stärka förutsättningarna för konstnärlig produktion och samtidigt underlätta medborgarnas eget skapande, inleddes 2016 ett samarbete med Bromölla kommun. Kommunen bedriver ett utvecklingsarbete inom bild- och formområdet tillsammans med Ifö Center. Ifö Center utvecklar former för en verkstadsmodell som stödjer såväl den professionella kulturlivets produktion inom bild och form och möjliggör samtidigt för invånarna att själva skapa.

Keramiskt center Höganäs uppbar sedan 2018 verksamhetsbidrag från kulturnämnden. Keramiskt center Höganäs hade innan dess erhållit ett engångsbelopp direkt från regionstyrelsen.

Under 2014-2019 prövades en ny verksamhet, Konstitutet - en samordnande resursplattform för bild- och formkonsten i Skåne, med fokus på kompetensutveckling och konstnärliga arbetsprocesser i syfte att stärka möjligheterna till konstnärlig yrkesverksamhet.

Kulturnämnden genomförde under 2017-2018 en översyn av kulturnämndens insatser i centrumbildningar och kollektivverkstäder utifrån perspektivet villkor för konstnärligt skapande.

SPETS PÅ LANDSBYGD, LAND OCH STAD

Utvecklingsarbetet gentemot bildkonst- och formområdets infrastruktur och ekosystem är särskilt inriktat på *spets på landsbygden* vilket här innebär att ha särskilt fokus på utveckling av området utanför storstäderna. Särskilda satsningar har skett och sker genom strategiskt dialogstöd och strategisk bidragsgivning till såväl större institutioner (t ex Wanås konst) som till kommuner (t ex Ängelholm och Bromölla) och till verksamheter, i syfte att pröva nya former av samverkan. Exempel på satsningar med fokus *spets på landsbygden* är stöd till Gylleboverket i Östra Vemmerlöv, för ett tvärkonstnärligt pilotprojekt i gränslandet mellan film/konstfilm/rörlig bild/samtidskonst (2017-2019), Östra Skånes Konstnärsgrupp/Tjörnedala konsthall för en seminarierie om konstnären som motor i lokal kulturutveckling (2017-2019), Ifö Center för att utveckla en ny plats för konstnärlig produktion och publika möten (2016-2019) samt till pågående pilotprojekt inom LandArt i nordvästra Skåne genom (*X*) Sites, om konst längs med cykelleden Kattegattleden (2016-2019) och pilotprojektet *Skåneleden konst* i nordöstra Skåne, om konst längs med Skåneleden, med Wanås konst som initial projektledare och med fem kommuner i nordöstra Skåne som initiala deltagare och projektutvecklare.

Inom ramen för *spets på landsbygden* återfinns även Kivik Art Centres satsning på en barn- och ungdomsverksamhet: *Bygga Konst/Land Arc Kids*. *Bygga Konst/Land Arc Kids* startade 2018 i form av ett pilotprojekt med finansiering från kulturnämnden och Statens kulturråd.

NÄTVERK OFFENTLIG KONST I SKÅNE

Nätverket för offentlig konst i Skåne (NOKS) bildades under 2018. Nätverket drivs av kommunerna i Skåne, med syfte att förbättra och utveckla hanteringen av offentlig konstnärlig gestaltning i Skåne och därmed höja konstens status och skapa en mer central roll för konsten i planeringen och byggandet av gemensamma offentliga rum. Nätverket initierades 2016 av Kristianstads kommun i samverkan med Landskrona Stad och Höörs kommun med syfte att genomföra en förstudie samt bilda ett nätverk för offentlig konst med årliga återkommande nätverksträffar för kommunerna i Skåne.

Initialt genomfördes en kartläggning i Skånes 33 kommuner och en rapport sammanställdes. Rapporten ger en bild av hur arbetet med offentlig konst bedrivs i kommunerna samt listar gemensamma angelägna frågeställningar som t.ex. riktlinjer, upphandlingsförfarande, inköp och förvaltning av offentlig konst.

REDOVISNING TILL STATENS KULTURRÅD

Mellan 2007 och 2015 bedrev kulturnämnden ett särskilt utvecklingsarbete inom ramen för *Konst- och kulturfrämjande verksamhet, bildkonst*, som innebar specifika främjandeinsatser riktade till området, enligt §4 och §8 i Kultursamverkansmodellen. Från och med 2015 upphörde Region Skånes redovisning till Statens Kulturråd av området *Konst- och kulturfrämjande verksamhet, bildkonst* och särskilda utvecklingsmedel för området utgörs sedan dess helt av regionala medel. 2018 ändrades förordningen i kultursamverkansmodellen, vilket innebar att området *Konst- och kulturfrämjande verksamhet* byttes ut mot *Professionell bild- och formverksamhet*.

Samspel mellan statliga, regionala och kommunala medel

Genom kulturnämndens budgetpost *särskilda utvecklingsmedel* har det funnits utrymme att stimulera nya idéer och pröva verksamheter, men också att stötta nya aktörer i deras utveckling. *Särskilda utvecklingsmedel* utökades 2017 från 200 tkr till 400 tkr och under 2018 var beloppet detsamma. Samtidigt har utvecklingsområdet vuxit från att endast omfatta bildkonst till att från och med 2017 omfatta bildkonst, fotografi, form, design samt arkitektur och gestaltad livsmiljö (Regional kulturplan för Skåne 2016-2020).

Utöver *särskilda utvecklingsmedel* fanns t o m 2018 kulturnämndens sökbara *utvecklingsbidrag* och *särskilda utlysningar* såsom *Developer in residens*, *Artist in Residens*, *Ung Kraft*. Ett flertal av de aktörer som verkar inom området bildkonst och form har genom dessa medel erhållit stöd för särskilda utvecklingsinsatser i sina verksamheter.

STATLIGA REGIONALA UTVECKLINGSMEDEL 2012-2019

Kulturnämndens satsningar på bildkonst- och formområdet har även genererat statliga regionala utvecklingsmedel. Det långsiktiga utvecklingsarbetet med områdets infrastruktur i Skåne, som bland annat skett genom kartläggningar, förstudier och pilotprojekt, har genererat ett effektivt och högkvalitativt underlag för kulturnämnden att göra ansökningar om statliga utvecklingsmedel. Statliga, regionala och i många fall kommunala och annan extern finansiering i samverkan, har sammantaget inneburit att projekt och verksamheter har kunnat prövas, utvecklas, utvärderas och i vissa fall finna långsiktigt hållbara strukturer och därmed bli en fast verksamhet. Exempel på ett projekt som utvecklats till långsiktig verksamhet, där statliga, regionala, kommunala och andra externa medel samspekar är *Bästa Biennalen*. *Bästa Biennalen* och delar av Form/Design Centers utvecklingsarbete är även exempel på hur initiativ initierade av kulturförvaltningen och i dialog med branschen, har utvecklats till långsiktiga regionala verksamheter som nu drivs med regionalt, nationellt och internationellt fokus. Statliga regionala utvecklingsbidrag har bland annat gått till *Barnens Bästa Biennial (Konstens vecka – barn och unga)*, *Resurscentra bildkonst/Konstitutet*, *Nätverksutveckling Textil konst*, *Form/Design Center* och webbplattformen *Konst i Skåne*.

2019 erhöill Regionsamverkan Sydsverige statliga utvecklingsmedel, varav 600 tkr var öronmärkta för insatser inom bild- och formområdet enligt beslutad handlingsplan, med särskilt fokus på residensutveckling och konstkritik.

Utmaningar i ett framtida utvecklingsarbete

Framöver finns ett antal olika utmaningar men centralt är fortfarande att på olika sätt stärka och utveckla områdets infrastruktur och ekosystem. Med infrastruktur menas här specifika verksamheter som riktar sig till såväl professionen - villkor för konstnärligt skapande, som till publiken - för tillgänglighet och tillgång till bildkonst och form. Med ekosystem menas här hela det professionella fältet och de olika sammanhang vari det verkar. En utmaning här är t.ex. att se hur det nuvarande subventionssystemet kan vidgas till att även omfatta området bildkonst och form, gällande barn och ungas möjligheter att ta del av bildkonst och form i alla kommuner i Skåne.

Särskilda utmaningar finns i dialoger med kommunerna. Insatser som inrymmer strategiskt dialogstöd och strategisk bidragsgivning är nycklar till lyckad och långsiktig samverkan mellan regionen och kommunerna i Skåne, därför behöver dialogerna utvecklas. För vissa kommuner handlar det om att stötta ett redan pågående utvecklingsarbete medan det i andra kommuner handlar om att vidga kunskapen om bildkonst, fotografi, form, arkitektur, design och gestaltad livsmiljö som viktiga motorer i både regionens och kommunernas kultur- och samhällsutveckling. Det innebär att en väl fungerande samverkan mellan olika sektorer och politikområden är en viktig framgångsfaktor.

Utmaningar finns också i att vidareutveckla befintliga men också utveckla nya gemensamma insatser för bildkonst, form och design i samverkan inom och mellan verksamheter i Region Skåne, enligt beslutade tvärpolitiska strategier men också enligt Skånes regionala utvecklingsstrategi – *Det öppna Skåne 2030*.

Kulturnämnden behöver etablera en tydlig och aktiv roll relaterat till den statliga utredningen *Konstnär – oavsett villkor?* SOU 2018:23

Referenslista

För översikt över förstudier och kartläggningar som kulturnämnden har gjort över området se sid 5 i detta PM samt sid 6-7 i *Bildkonstens infrastruktur i Skåne 2005-2014*, Dnr 1400923.

Handlingsplan för Bildkonst, 2005-2006.

Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

Redovisning av konst- och kulturfrämjande verksamhet enligt § 4, Kulturrådet.

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-20102012-om-ford_sfs-2010-2012/

Regionstyrelsens planeringsdirektiv 2011-2013, Dnr 1000175

Beslut i Kulturnämnden 2011-02-21, Dnr 1002344

Regional kulturplan för Skåne 2013-2015

Beslutsförslag Bildkonstens infrastruktur i Skåne, 2014. Dnr 1400923

PM Bildkonstens infrastruktur i Skåne 2005-2014, 2014 Dnr 1400923

Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design. SOU 2015:88

Riktlinjer för fast konstnärlig gestaltning - Region Skånes fastighetsbestånd, 2016
Dnr 1602314

Regional kulturplan för Skåne 2016-2020

Skånes regionala utvecklingsstrategi - Det öppna Skåne 2030

Förändring av antalet verksamheter inom kultursamverkansmodellen

Region Skåne lyfter från och med 2015 ut området konst- och kulturfrämjande verksamhet ur kultursamverkansmodellen. Ur bilagan ”kommentar till Region Skånes redovisning till Statens kulturråd 2015” Malmö 2016-05-18, Cecilia Langemark, dnr 1501851. Lnr.2a.docx.

Positionspapper regionsamverkan Sydsverige kultur, 2017

Statens konstråd. Rapport – Den offentliga konstens roll för boendemiljöer.

Dnr: 1.1.1/2016:385

Politik för gestaltad livsmiljö. Prop. 2017/18:110

Överenskommelse om samarbete mellan Region Skånes kulturförvaltning Kultur Skåne och Arkitektskolan, Institutionen för Arkitektur & Byggd miljö vid Lunds Universitet, 2017

SPOK - Samtida produktion och konsumtion, www.s-p-o-k.se

Konstnärlig gestaltning, broschyr Region Skånes kulturförvaltning och Regionfastigheter

Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö – arkitektur, form och design (2018)

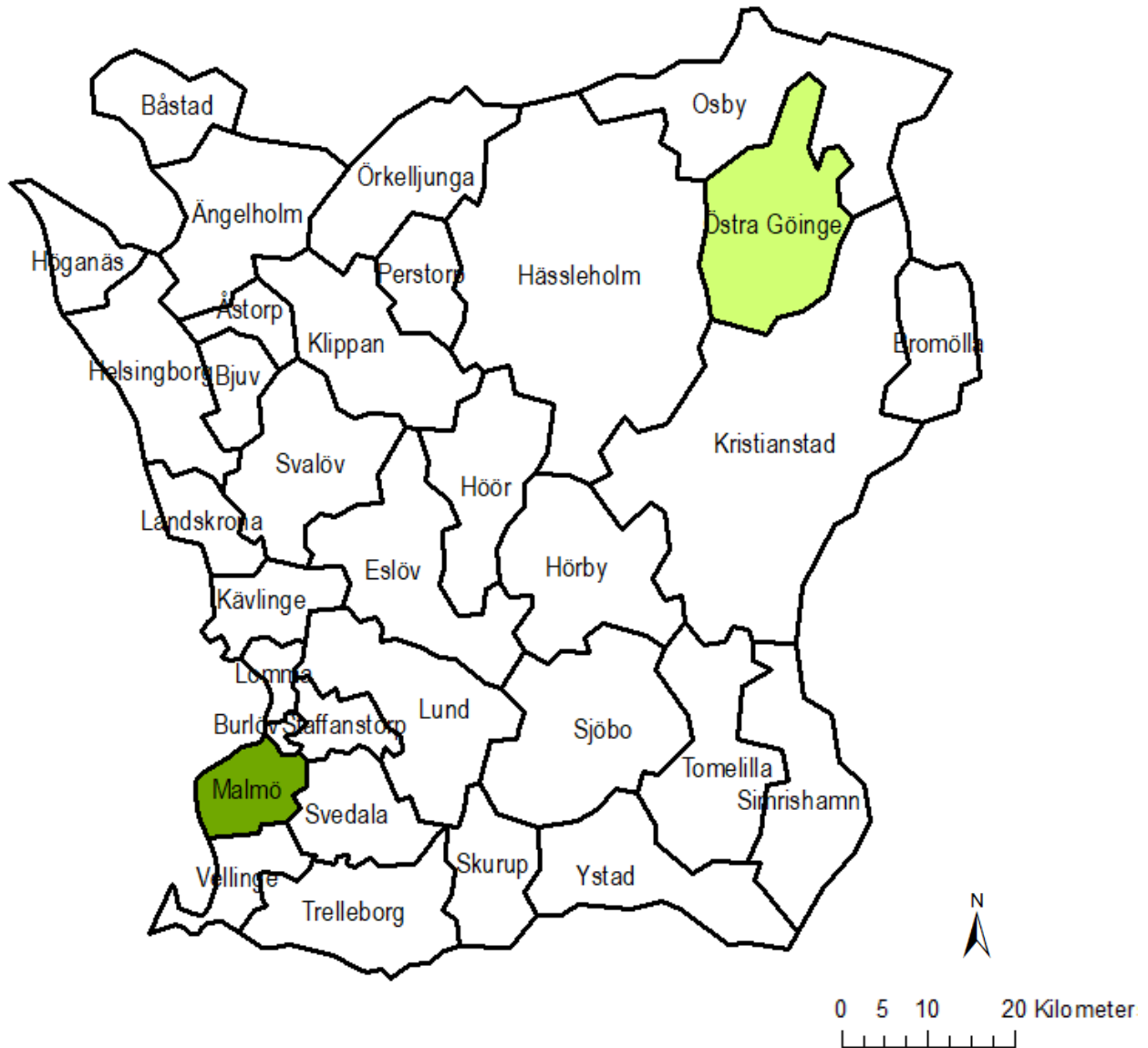
Konstnärspolitiska utredningen: "Konstnär – oavsett villkor?" SOU 2018:23

Regionsamverkan Sydsverige och de tre gemensamma kulturpolitiska prioriteringarna,
www.regionsamverkan.se

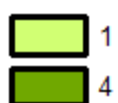
Positionspapper Regionsamverkan Sydsverige, 2018

Bilagor

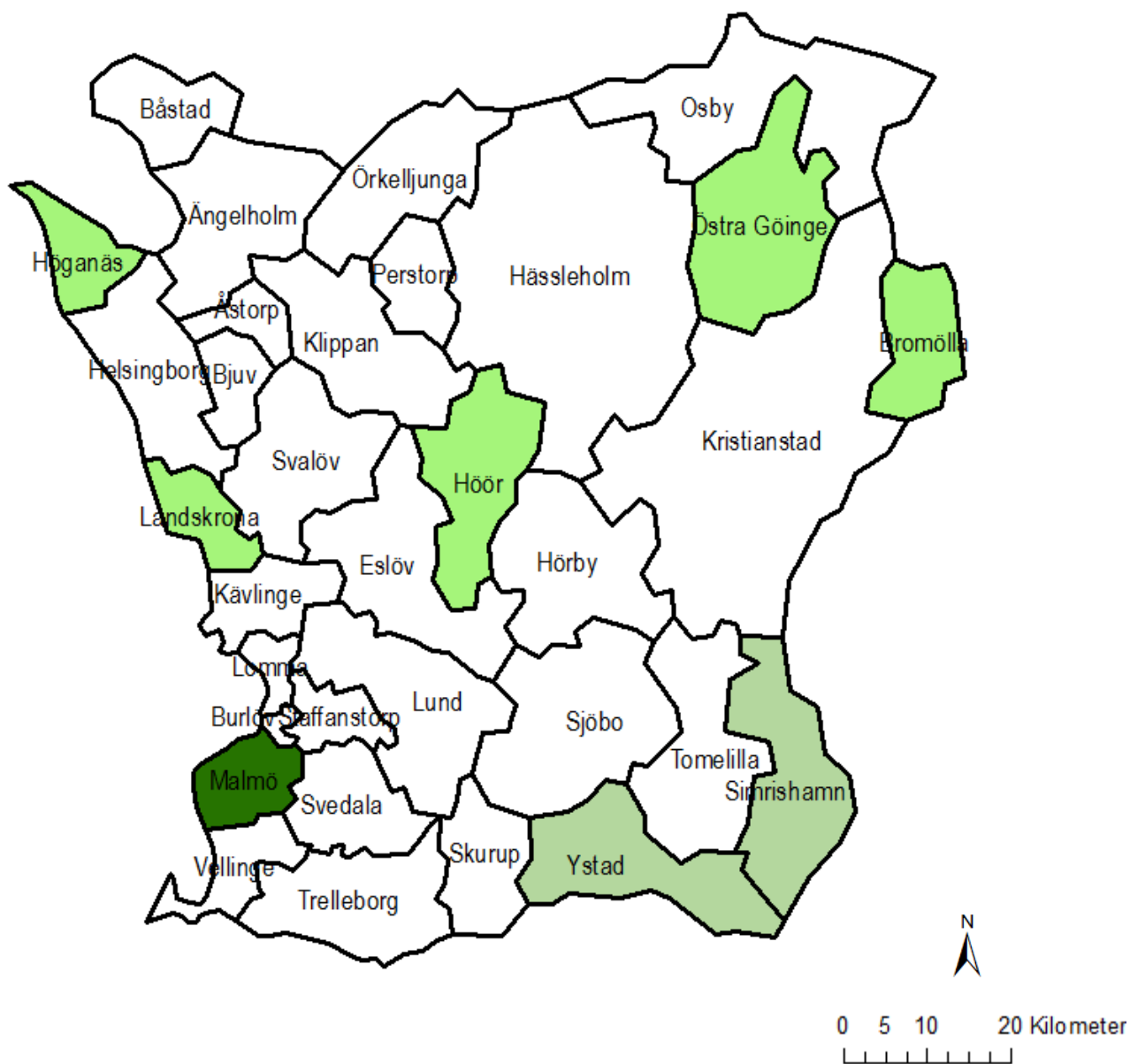
Bilaga 1

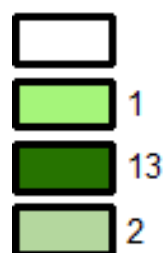
Antal aktörer per kommun inom bild-och formområdet som erhöill verksamhetsbidrag från Region Skåne 2005

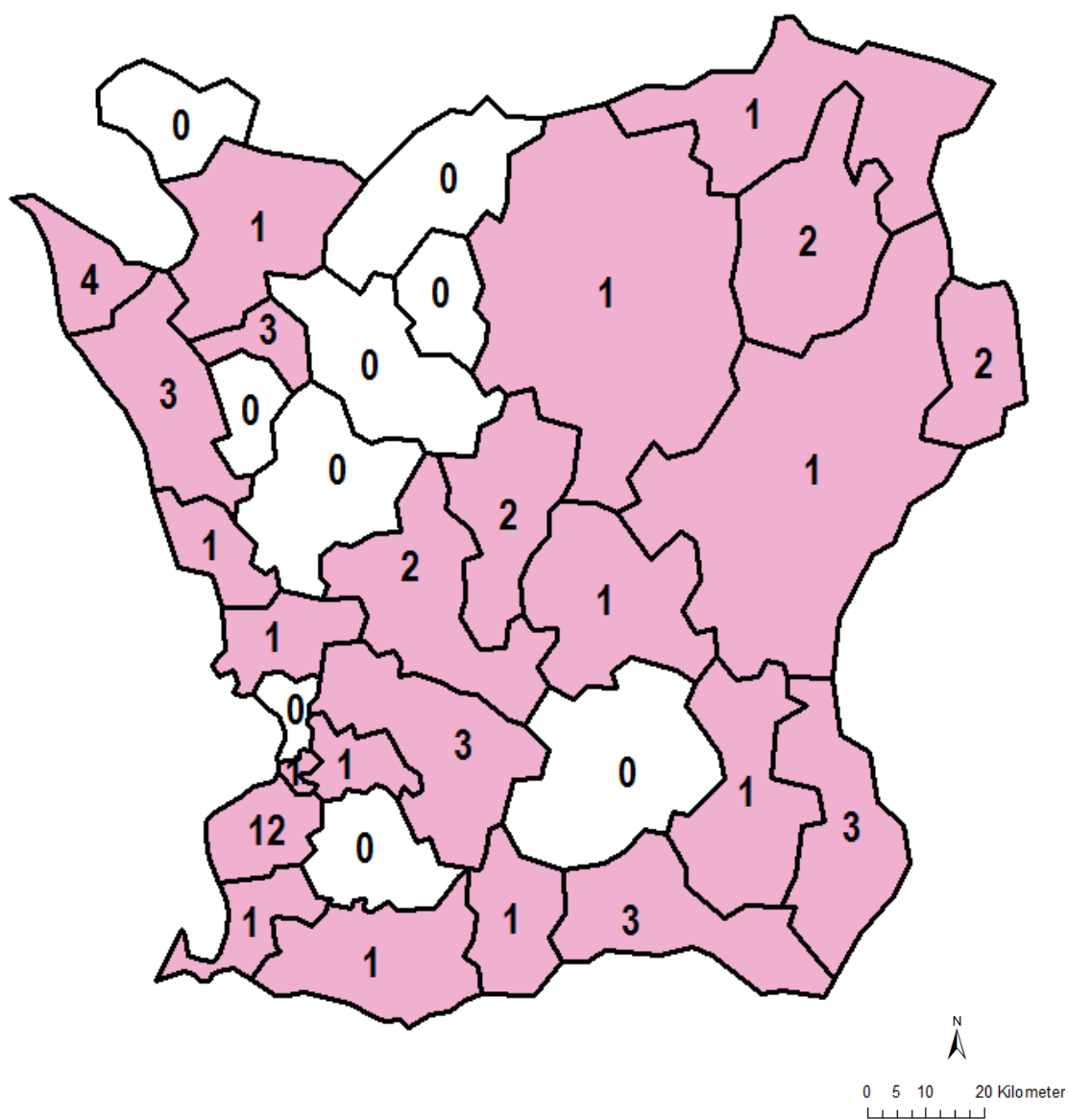
Bilaga 2

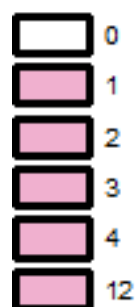
Antal aktörer per kommun inom bild-och formområdet som erhåller verksamhetsbidrag från Region Skåne 2019

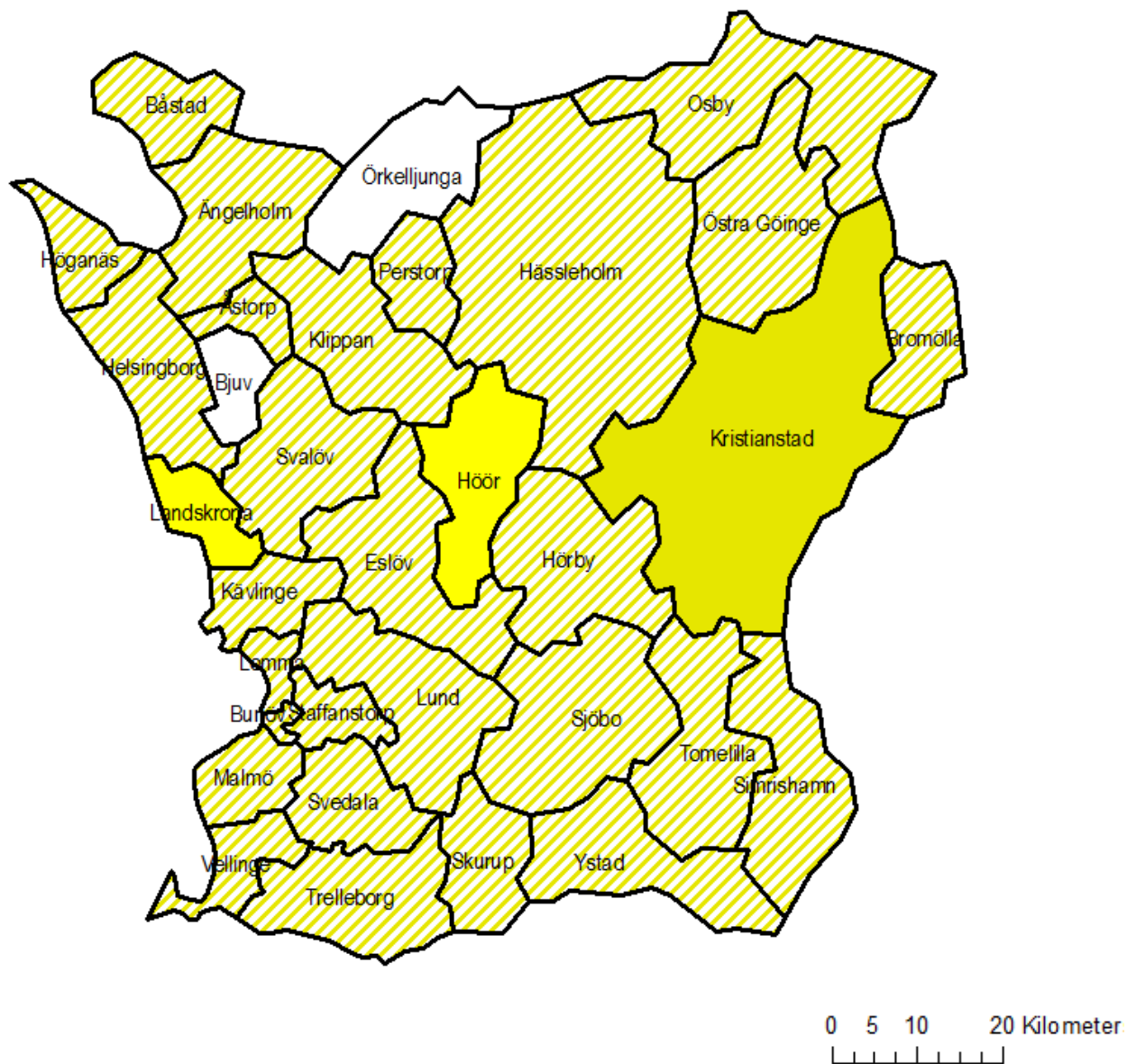
Bilaga 3

**Deltagande kommuner i *Bästa Biennalen* 2019.
Siffran anger antalet aktörer i kommunen**

Bilaga 4

Nätverket Offentlig Konst i Skåne – NOKS, 2019

- Kommun med huvudansvar
- Kommun med delansvar
- Ingår i nätverket